lægge Betaling for det udførte Arbejde, som om Leveringen var præsteret. Endvidere er han forpligtet til at erstatte Sælgeren de paaviselig ved Forsinkelsen foraarsagede direkte Udgifter, saasom Pladsleje, Kørsel, Tidsspilde for Folkene m. m., dog ikke udover et Beløb svarende til den for forsinket Aflevering fastsatte Mulkt; hvis ingen Mulkt er fastsat, kan Erstatningskravet ikke overstige 1 pro mille af Kontraktsummen for hver Dag, Forsinkelsen varer. Forlængelse af Tidsfristerne for Leverancens Modtagelse indrømmes Køberen i tilsvarende Tilfælde som under Punkt c. for Afleveringen foreskrevet, ligesom der ogsaa maa iagttages de samme Regler for Meddelelse om og Paavisning af Aarsagen til Forsinkelsen.

§ 14. Forhold til det offentlige, Orden paa Arbejdspladsen.

Sælgeren er underkastet de af Myndighederne eller af Køberen givne almindelige eller særlige Bestemmelser til Ordenens Opretholdelse.

§ 15. Sikkerhed.

~~Hver af Parterne, saavel~~ Køber ~~som Sælger~~, kan forlange stillet Sikkerhed for Opfyldelsen af den anden Parts kontraktlige Forpligtelser. Sikkerheden kan efter Sikkerhedsstillerens Valg bestaa i rede Penge, sikre Effekter eller betryggende Bankgaranti eller Selvskyldnerkaution.

Hvis der ikke ved Kontraktens Afslutning er forlangt stillet Sikkerhed, kan Køberen ved Udbetalingen af Resttilgodehavendet (se § 16) forlange stillet en Sikkerhed som ovenfor nævnt, svarende til dette Beløb, dog ikke over 10 % af Kontraktsummen.

§ 16. Betaling.

Betalingsvilkaarene fastsættes ved særlig Overenskomst. Indtil 10 % af Kontraktsummen kan tilbageholdes til Sikkerhed for Arbejdets gode Aflevering i sin Helhed.

Det tilbageholdte udbetales ved Afregningen (se § 17 b), eventuelt mod Sikkerhedsstilling (se § 15).

I Tilfælde af Uenighed om den endelige Opgørelse maa det Beløb, som Parterne er enige om, at Sælgeren har til Gode, ikke forholdes ham men skal anvises ham til Udbetaling.

Alle Leverancer og Arbejder er, i den Tilstand, hvori de til enhver Tid befinder sig, Køberens Ejendom, for saa vidt de i Kontrakten fastsatte Betalingsvilkaar er overholdte. Med Hensyn til Ansvarlighed for deres Bevarelse henvises til § 10.

Ved Arbejder, hvor de medgaaede Arbejdstimer lægges til Grund for Betalingen, skal Sælgeren ugentlig fremsende Dagsedler til Tilsynets Paategning.

§ 17. Aflevering.

a. Foreløbig Overtagelse.

Snarest mulig, i alt Fald inden 30 Dage efter at Anlæget er anmeldt færdigt af Sælgeren, skal det ved Køberens Foranstaltning under Tilkaldelse af Sælgeren undersøges, hvorvidt Arbejdet i det store og hele opfylder de stillede Fordringer.

Er dette Tilfældet, overtages Anlæget eller Leverancen foreløbig, og Garantitiden tager sin Begyndelse. Møder Sælgeren ikke selv eller ved Befuldmægtiget til denne Undersøgelse, maa han tage Køberens Skøn over Arbejdet for gyldigt.

Hvis Køberen undlader at foranstalte saadan Undersøgelse, betragtes Anlæget som foreløbig overtaget 30 Dage efter ovenfor omtalte Færdigmelding, og Sælgeren er da berettiget til at forlange Afregning.

Hvis Køberen, før Anlæget er anmeldt færdigt, tager dette eller Dele deraf i Brug, hvilket kun kan ske med Sælgerens Billigelse, betragtes de paagældende Dele hermed som foreløbig overtagne.

b. Afregning.

Naar den foreløbige Overtagelse har fundet Sted, og de ved denne eventuelt paaviste Mangler er afhjulpne, indsendes Opgørelse, og Resttilgodehavendet udbetales.

c. Endelig Aflevering.

I Garantitiden undersøges det ved de dertil fornødne Prøver (Garantiprøver), om Anlæget opfylder de for det stillede særlige Garantier af teknisk og økonomisk Art. For saa vidt der af „Dansk Ingeniørforening" er vedtaget Normer for de paagældende Prøver, foretages disse i Overensstemmelse hermed. Udgifterne ved Garantiprøver samt de dertil eventuelt fornødne foreløbige Prøver betales af Køberen, dog stiller Sælgeren den fornødne tekniske Assistance saavelsom de almindelig benyttede Instrumenter til Raadighed, og han har Ret til, om han maatte ønske det, at betjene Anlæget under Prøverne med sine egne Folk uden dog derfor at kunne fordre Vederlag. Saafremt Garantiprøverne viser, at Garantierne ikke er opfyldte, gives der Sælgeren en passende Frist til at rette Fejlen, og det undersøges derefter paa ny ved Prøver, som Sælgeren betaler, om Garantierne er opfyldte. Herefter kan Sælgeren ikke forlange yderligere Garantiprøver afholdte.

Saafremt de særlige Garantier er opfyldte og mulig forefundne Mangler afhjulpne, regnes Anlæget ved Udløbet af Garantitiden for endelig afleveret. I modsat Fald er Køberen berettiget til at erholde et passende Afdrag i Købesummen eller, hvis Afvigelserne fra de kontraktlige Betingelser er væsentlige, at kassere Anlæget helt eller delvis. Kasserede Dele kan Køberen dog beholde og benytte, indtil han har kunnet anskaffe andet i Stedet.

§ 18. Tvistigheder.

Meningsforskel angaaende Bestemmelserne i de almindelige eller særlige Betingelser, i Kontrakten eller angaaende Arbejdet i det hele taget afgøres, naar en af Parterne forlanger det, endeligt ved en af „Dansk Ingeniørforening" i den Anledning nedsat Voldgiftskommission.

I Tilfælde af Søgsmaal er Sælgeren pligtig at give Møde for Køberens Værneting og Forligskommission med Varsel som til indenfor Jurisdiktionens Omraade boende. Begge Parter er underkastede den ved Frdg. af 25. Januar 1828 hjemlede hurtige Retsforfølgning. Retstvister, der maatte blive tagne under Paakendelse af danske Dom-

stole, kan ikke af en i Udlandet hjemmehørende Sælger bringes frem til fornyet Paakendelse ved hans Hjemstavns Domstole, men den her i Landet afsagte Dom eller Kendelse skal være afgørende.

§ 19. Tilbud.

Tilbudene skal, hvis det forlanges, udfærdiges paa dertil af Køberen leverede Blanketter.

Tilbudene skal foruden de udtrykkelig fordrede Opgivelser indeholde de Bydendes Navne, Adresser og Underskrifter. Naar flere i Forening giver Tilbud, er dette bindende een for alle og alle for een. Dersom der foruden paa det samlede Arbejde tillige forlanges Tilbud paa Dele deraf, kan Tilbudet indeholde Angivelse af, om det gælder enkelte af de angivne Ydelser, eller om kun det samlede Bud er gældende. Andre Forbehold berettiger Køberen til at henlægge Tilbudet og betragte det som ikke indkommet.

Saafremt Tilbudet foruden Enhedspriser indeholder en samlet Sum for hele Præstationen, er denne Sum bindende for den Bydende. I Tilfælde af Fejlregninger i Tilbud, hvor den samlede Sum fremkommer ved Udregning efter Enhedspriser, har Køberen Ret til at fortolke Tilbudet efter sit Skøn. Dog skal der gives den Bydende Lejlighed til at tage Tilbudet tilbage, hvis Fejlen bemærkes, inden Ordren gives.

Køberen er berettiget til at vælge imellem samtlige indkomne Tilbud eller forkaste dem alle.

§ 20. Kontrakt.

Forretningen afsluttes skriftlig. Eventuelle Omkostninger ved Stempling af Kontrakt betales af Køberen.

Der leveres Sælgeren fornøden Genpart af Kontrakt, Beskrivelser, Tegninger osv., hvilke, om forlanges, skal tilbageleveres efter endt Arbejde. Saavel Sælger som Køber kan forbeholde sig, at de af ham leverede Tegninger, Modeller etc. ikke maa benyttes til andet Brug.

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

Som Sikkerhed herfor vågte Anstalten forlange, at der i den eventuelle Kontrakt optages en Bestemmelse om, at Anstalten har Ret til at opsige Kontrakten med ½ (eller 1) Aars Varsel, saafremt der skulde vise sig Driftsforstyrrelser i Anstaltens Belysning, hidrørende fra Mangler ved Spændinger, Kabel eller Driftsmaterialiet

S. FRICHS EFTF.
MASKINFABRIK & KEDELSMEDIE
AARHUS—DANMARK

FILIAL I KØBENHAVN:
FERRUM, RAADHUSPLADSEN

TELEFON AARHUS NR. 3030
„ KØBENHAVN NR. 5749
TELEGRAM-ADRESSE:
AARHUS OG KØBENHAVN: FRICHS

V/F.

AARHUS, d. 16/11 1910.

Herr Overlæge Hallager,

Aarhus Sindssygeanstalt,

her.

Herved tillader vi os at fremsende Forslag til Skrivelse fra Direktionen for Sindssygeanstalten til Aarhus Byraad i Anledning af Ministeriets Ønske om at erholde Underretning om , paa hvilke Vilkaar elektrisk Strøm eventuelt vil kunne tilføres Sindssygeanstalten fra Aarhus kommunale Belysningsvæsen.

Ærbødigst

S. Frichs Eftf.

1 Forslag.

Litra Nr. 106.

J. No 204/1909

Med Hensyn til Ledningens Udførelse skal bemærkes, at det maa være et Hovedsynspunkt ved dennes Projectering og Udførelse, at der er absolut Driftssikkerhed, hvorfor det maa anses for nødvendigt, at Ledningen føres underjordisk paa hele Strækningen, ligesom der ogsaa maa være Sikkerhed for, at der stedse haves Reservemaskiner til Raadighed i Belysningsvæsenets Maskinhus.

Som Sikkerhed herfor maatte Anstalten fordre, at der i en eventuel Kontrakt optages en Bestemmelse om, at Overenskomstens Gyldighed bortfalder fra Anstaltens Side, dersom der indtræder Driftsforstyrrelser i Anstaltens Belysning hidrørende fra Mangler ved Kabel eller Driftsmateriellet.

Det elektriske Ledningsnet paa selve Anstalten besørges og bekostes af Anstalten selv.

Saafremt Byraadet ikke ønsker at levere Anstaltens Forbrug af Elektricitet under ovennævnte Forudsætninger, eller det maatte stille sig økonomisk uhensigtsmæssigt at aftage Strøm fra Byens Elektricitetsværk paa saa lang en Afstand som den foreliggende, kunde man ønske at erfare, paa hvilke Vilkaar Byraadet vil paatage sig Levering af Gas til Kogebrug for Anstalten for et Tidsrum af f. Eks. 10 Aar fra 1. Oktober 1911, idet det oplyses, at Forbruget af Kogegas formentligt vil andrage cirka ~~6000~~ 12000 m^3 pr. Aar.

S. FRICHS EFTF.
MASKINFABRIK & KEDELSMEDIE
AARHUS—DANMARK

FILIAL I KØBENHAVN:
FERRUM, RAADHUSPLADSEN

TELEFON AARHUS NR. 3030
„ KØBENHAVN NR. 5749
TELEGRAM-ADRESSE:
AARHUS OG KØBENHAVN: FRICHS

K O P I.

KØBENHAVN, d. 1/11 1910.

Justitsministeriet,

København.

Fra Aarhus Sindssygeanstalt har vi modtaget Meddelelse om, at man fra Ministeriet har faaet Paalæg om fra forskellige Firmaer at indhente Tilbud paa det elektriske Anlæg paa Anstalten.

Da vi foranlediget derved formener, at Ministeriet ikke har faaet indgaaende Oplysninger angaaende denne Sags Forløb, tillader vi os ærbødigst at henlede Opmærksomheden paa, at vi i Henhold til Opfording fra Direktionen for Sindssygeanstalten af 17. Juni 1903 sammen med nogle andre Firmaer fremkom med Tilbud paa det komplette elektriske Anlæg paa Aarhus Sindssygeanstalt paa Grundlag af de af Direktionen dertil antagne tekniske Konsulenter udarbejdede Konditioner.

De indkomne Tilbud blev omhyggeligt prøvede og paanygjort til Genstand for Tilbud mellem en snevrere Kreds af de oprindelig Indbudte og Resultatet deraf blev, at vort Tilbud paa Maskinanlæget blev indstillet til Antagelse som det, saavel i teknisk, som økonomisk Henseende, bedste og billigste, medens vi paa selve den elektriske Lysinstallation blev den næstbilligste, idet P. Jørgensens mekaniske Etablissement blev indstillet som den billigste.

J. N. 204/1909.

Litra Nr. 127.

S. FRICHS EFTF.
MASKINFABRIK & KEDELSMEDIE
AARHUS—DANMARK

FILIAL I KØBENHAVN:
FERRUM, RAADHUSPLADSEN

TELEFON AARHUS NR. 3030
„ KØBENHAVN NR. 5749
TELEGRAM-ADRESSE:
AARHUS OG KØBENHAVN: FRICHS

KØBENHAVN, d.

Vi - og saavidt vi har forstaaet ogsaa Anstaltens Direktion - maatte derefter være berettiget til at gaa ud fra, at Kraftanlæget under alle Omstændigheder vilde blive overgivet os, saafremt Rigsdagen vedtog den dertil nødvendige Bevilling, men da dette ikke skete den Gang og ej heller siden er sket, tilbød vi under 2o/1o f.Aar i Stedet for kontant Betaling at modtage Betalingen i lige store Rater i 2o Aar. Vi medtog i dette vort Tilbud tillige det elektriske Anlæg, idet Firmaet, der var indstillet til Udførelsen, imidlertid var likvideret.

Direktionen lod dette vort Tilbud paa Betalingsvilkaarene og det dermed følgende indgaaende Forslag undersøge, ikke alene af Anstaltens dertil i sin Tid antagne Konsulent, Herr Professor Rung og det er blevet os meddelt, at ingen af de to Herrer havde noget at indvende - hverken i teknisk eller financiel Henseende - imod vort Forslag.

Der kan efter vor Opfattelse ikke være Tvivl om, at Sagen teknisk set er behandlet til Ende igennem vore af Konsulenterne saavel denne Gang som nu approberede Forslag, og vi indkom ved Konkurrencen med laveste Pris.

Til en ny Konkurrence vil vi derfor i saavel teknisk som financiel Henseende være brøstholdne, efter som baade vore Planer og vore Priser maa anses for at være kendte.

Ærbødigst.

S. Frichs Eftf.

S. FRICHS EFTF.
MASKINFABRIK & KEDELSMEDIE
AARHUS—DANMARK

FILIAL I KØBENHAVN:
FERRUM, RAADHUSPLADSEN

TELEFON AARHUS NR. 3030
„ KØBENHAVN NR. 5749
TELEGRAM-ADRESSE:
AARHUS OG KØBENHAVN: FRICHS

KØBENHAVN, d. 1/11 1910.

Herr Overlæge Hallager,

Sindssygeanstalten, Aarhus.

Efter stedfunden Avdiens hos Justitsministeren i Dag telegraferede jeg som følger:

"Jeg har talt med Ministeren. Fornyet Udbud bortfalder, nærmere mundtligt i Morgen."

hvilket Telegram jeg hermed bekræfter.

Med Højagtelse

H. Vestergaard
Frichs Eftf.

J.N. 204/1909.

Litra Nr. 127.

Station Ar

den 1/11 1910

App. Nr a

Løbe-Nr. 174

Modt. fra St. Kb

sign.: U

DEN DANSKE STATSTELEGRAF

Ktr. J. Nr.

Vbf. ved App.

til Station

d. / Kl. T. M. F. / T. M. E.

af

Tj. Bm.

TELEGRAM

fra København Nr. 9296, 17 Ord, indl. den 1/11 Kl. 4 T. 5 M. 8

Adresse: Overlæge Hallager
Lindsøygaanstalten
Aarhus

DANMARK

Vedtagne Forkortelser (signes conventionnels)

D	Iltelegram (télégr. urgent)	TC	Anbefalet Telegram (télégr. collationné)	FS	Eftersendes (faire suivre)
RP	Svar betalt (réponse payée)	Aabent (ouvert):	Udleveres aabent (remise ouverte)	PC	Ankomstbevis bet. (accuse reception)
RPD	Ilsvar « (« « urgente)	MP	» egenhændigt (mains propres)	XP	Bud betalt (exprès payé)

Jeg har talt med
Ministeren forinyet
Udbud bortfalder
nærmere mündtlig
imorgen

Ulstesen

Jd 204/1909.

Form. Nr. 18—1909.

JUSTITSMINISTERIET.

A Brev-№ 8032-83.
Journal-№ 1910-6586.

København, den 21' Oktober 1910.

Hermed 10 Bilag (Rulle)

Ved at tilbagesende det med Direktionens Skrivelse af 13' f. M. hertil indsendte Tilbud med Planer fra S. Frischs Efterfølgeres Maskinfabrik og Kedelsmedie i Aarhus paa Anlæg af et Elektricitetsværk paa Sindssygeanstalten ved Aarhus skal man efter stedfunden Brevveksling med Sundhedsstyrelsen til Efterretning meddele, at Justitsministeriet maa anse det for rettest, at der, forinden endelig Bestemmelse tæffes, gives alle de Firmaer, om hvilke det er Direktionen bekendt, at de ønske saadant, Lejlighed til inden en passende Frist at fremkomme med Tilbud paa Udførelse af det ovennævnte Anlæg, indeholdende Oplysning ogsaa om Prisen kontant paa Anlægget samt om, hvad den aarlige Drift vil koste, i hvilken Forbindelse man skal fremsende Hertil indgivne Henvendelser fra Aktieselskabet Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Aktieselskabet Atlas og Firmaet A. Philipsen & Co af Viborg.

Om hvad der herefter passerer, forventer man at modtage Indberetning.

Bilag

Til

Direktionen for Sindssygeanstalten ved Aarhus.

J № 204/1909.

Fra Overlægen
ved
Sindssygeanstalten ved Aarhus,
den 1 - 9 - 10

I Henhold til vor Aftale i
Sidste Ministermøde har jeg talt
med Reparationschefen om Elek-
triciteten spørgsmaalet. Han mente
paa, det vilde være det fornuftigste
at vendte Ministeriet, hvor-
ledes Sagen nu stod, og overlade til
det at tage Bestemmelse.

Hermed henvender jeg mig
nu i den Anledning.

Teltroder 2/9 1910

Vilhelmsen
O. Nielsen.

Det Kongelige Ministerium af Indenrigs.

Fra Direktionen
for
Sindssygeanstalten ved Aarhus,
den 13de Sept 1910.

A Brev Nr. 6306 og 656I
Journ. I9I0 Nr. 6586.

~~4 Bilag.~~

Til

Justitsministeriet!

I Skrivelser af I5' og 25' August d.A. har Justitsministeriet udbedt sig Direktionens Ytringer angaaende de hoslagt tilbagefølgende Skrivelser fra D'Hrr. A. Philipsen & Co. og fra Aktieselskabet Burmeister & Wains Maskin-og Skibsbyggeri angaaende et elektrisk Lysanlæg i Sindssygeanstalten.

Direktionen skal i den Anledning tillade sig at give en kortfattet Fremstilling af, hvad der hidtil er passeret i denne Sag.

At elektrisk Belysning i en Sindssygeanstalt er langt at foretrække for Gasbelysning kan der ikke være Tvivl om. Baade hygiejniske Hensyn og Hensyn til Faren for Ildsvaade og for Gasforgiftning, har jo ganske særlig Vægt, hvor det drejer sig om en Anstalt, af hvis Beboere mange lider af Selvmordstilbøjelighed, andre af sygelig Lyst til at give sig af med Ild, medens atter andre af Kaadhed eller Ødelæggelseslyst kan finde paa at rive Gasarmen ned.

I Erkendelsen heraf havde Direktionen allerede i Skrivelse til Justitsministeriet af 8' November I900 foreslaaet at søge Gasbelysningen paa

Jdl. No 204/1909.

Anstalten afløst af elektrisk Belysning.

Sagen lod sig imidlertid ikke fremme den Gang, fordi Aarhus Gasværk, med ~~hvem~~ hvilket Anstalten har Kontrakt om Levering af Gas, ikke, saaledes som Direktionen havde haabet, vilde gaa ind paa at forny Kontrakten for kortere Tid end 5 Aar, til I' Oktober I906. I Skrivelse til Justitsministeriet af I8' Februar I90I gjorde Direktionen Rede for dette Forhold og henstillede, at Spørgsmaalet om Indførelse af elektrisk Belysning blev stillet i Bero indtil henimod Udløbet af dette Tidsrum.

Som Svar herpaa meddelte Justitsministeriet i Skrivelse af 25' s.M. (Brev № 2049, Journ № A 6162), at det forventede i betimelig Tid forinden det paagældende Budgets Affattelse at modtage Indstilling om den nævnte Overgang til elektrisk Belysning paa Anstalten.

Direktionen forhandlede derefter med Anstaltens daværende Konsulent paa Ingeniørvæsenets Omraade, Stadsingeniør Jørgensen i Aarhus, som i Forening med Ingeniør P. A. Pedersen afgav en Betænkning paa Grundlag af Tilbud fra 8 Firmaer.

I Skrivelse af 7' Maj I904 indberettede Direktionen, at det af denne Betænkning fremgik, at Indretning af et eget Elektricitetsværk til elektrisk Belysning paa Anstalten, med fuldstændigt Tilbehør af alle Slags, vilde kunne udføres for en Sum,

der ikke vilde overskride I40,000 Kr. I denne Sum var indbefattet Udgiften til ~~diverse~~ den af den forøgede Maskindrift nødvendiggjorte Omdannelse af Maskinhuset og Opførelse af en ny Bolig til Maskinmesteren. I Henhold hertil indstillede Direktionen, at der til Opførelse af et Elektricitetsværk paa Anstalten bevilgedes I40,000 Kr., hvilken Sum tænktes fordelt paa 2 Finansaar, I905/06 og I906/07 med henholdsvis I00000 og 40000 Kr.

Under 20' Maj svarede Justitsministeriet herpaa (Rev. № 7083 Journ. № 3424), at det ikke fandt tilstrækkelig Anledning til at søge udvirket Bevilling til Indretning af elektrisk Belysning.

I I909 fik Sindssygeanstalten i Viborg elektrisk Belysning paa den Maade, at Firmaet A. Philipsen & Co. indrettede et Elektricitetsværk paa Anstalten uden at der krævedes nogen Bevilling i den Anledning. Betalingsforholdene ordnedes paa den Maade, at Anstalten i 20 Aar skulde udrede aarlig til Firmaet en Sum, der ikke oversteg den sædvanlige aarlige Udgift paa Belysningskontoen. Efter de 20 Aars Forløb tilhører Anlæget Viborg-Anstalten.

Dette gav Anledning til, at Firmaet S. Frichs Efterfølgere i Aarhus i I909 tilbød at forsyne Aarhus-Anstalten med et Elektricitetsværk paa lignende Vilkaar. Efter foreløbige Forhandlinger udarbejdede Firmaet derefter en udførlig Plan til et saadant Anlæg og tilbød at levere det, inklu-

sive den af Anlæget nødvendiggjorte Flytning af Maskinmesterens Bolig, for II,800 Kr. om Aaret i 20 Aar.

Denne Sum er lidt større end den, der har været budgetteret til Belysning i de sidste Aar; men der har ogsaa i de sidste Aar været Overskridelse paa Belysningskontoen, hvorfor denne Konto paa Budgetforslaget for I9II/I2 er foreslaaet forhøjet til I2,I7I Kr., hvoraf I2,03I Kr. til Lysgas og til Leje af Lysgasmaalere.

Frichs Efterfølgeres Forslag er blevet gennemgaaet først af Ingeniør P. A. Pedersen, dernæst af Professor Rung, og begge disse Herrer har udtalt sig rosende om Planen og Beregningen og anbefalet at gaa ind paa Forslaget. Professor Rung har efter Direktionens Anmodning udtalt sig særlig om dette Forslag lige over for den Mulighed, at Anstalten kunde faa Elektricitet fra et projekteret Stærkstrømsanlæg, og har ubetinget tilraadet, at Anstalten faar sit eget Værk, som foreslaaet af Frichs Efterfølgere.

For Øjeblikket staar Sagen altsaa saaledes, at der foreligger et Tilbud fra et Firma, som har udført flere Arbejder for Anstalten og som man altid har haft Grund til at være tilfreds med, og at dette Tilbud er anbefalet af to specielt sagkyndige. Samtidig vides det, at flere andre Firmaer kunde ønske at komme med Tilbud om Indretning af Elektricitetsværk paa Anstalten, og af disse Fir-

maer har A. Philipsen & Co. henvendt sig direkte til Ministeriet og Aktieselskabet "Atlas" til Direktionens Formand.

Direktionen skal derfor henstille til Ministeriet, om man skal modtage Frichs Efterfølgeres Tilbud, eller man skal give enten Firmaet Philipsen & Co. alene eller alle de Firmaer, der maatte ønske det, Adgang til at fremkomme med Forslag og Tilbud om Indretning af Elektricitetsværk paa Anstalten.

Hoslagt følger Forslag og Tilbud af 20' Oktober I909 og I5' Juli I9I0 og 3 Tegninger fra Frichs Efterfølgere samt Skrivelser af I8' Februar I9I0 og 22' Juni I9I0 fra Ingeniør P. A. Pedersen og Professor Rung.

F. D. Y.

~~Ahrentzau~~ J. Nielsen.

Fra Direktionen, den 13 Septbr. 1910

Til Justitsministeriet
~~4 Bilag.~~

A Brevk. 6306 og 6561
Journ. 1910 N. 6586.

Ved Skrivelser af 15 og 25 August d. A. har Justitsministeriet udbedt sig Direktionens Yttringer angaaende de koslagt tilbagefølgende Skrivelser fra Hr. A. Philipsen & Co. og fra Aktieselskabet Rasmussen & Hans Maskin- og Stilbsbyggeri angaaende et elektrisk Lysanlæg i Vindbyggeanstalten.

Di skal: den Anl. udvende sig at give en kortfattet Fremstilling af, hvad der hidtil er passeret i denne Sag.

At el. Bel. i en Endbyggeanstalt er langt at foretrække for Gasbel. kan der ikke være Tvivl om. Bar. de hygiejniske Hensyn, Hens. til Faren for Udvandende i for Gas. lang, kan jo gaaende selvfølgelig dage, hvor det drejer sig om en Anstalt, af vort Bebyggelse uanset hvor af hygi. sig Lyset kan give os af mere Værdi end den ellers anførte af Kostbarhedsh. Ophidsgrænsen lyst kan for de paa at nås Gasarmen ved

I Betænkningen fremhæves Ri. allerede i Skr. fra Just. af 8 Novbr. 1900 forskellige at disse Gasbelysningsmaader paa Anstal. kun afløses af el. Bel.

Sagen lod sig imidlertid ikke gennem den Gang, fordi Anstalens Gasmesser, ved Ri. Anst. kun Rørledet om Levering af Gas. ikke, saaledes som den. hvad. udelukket, udelukkes ved paa at forenge Forhandlingen for Endel Tid ved 5 Aar, til 1 Octbr. 1906. I Sam. fra Just. af 18 Febr. 1901 gjorde Dr. Rasmussen ~~[illegible]~~ for dette Forhold, henstillende, at Spørgsmaalet om Indførelse af el. Bel. blev udsat i Aarene indtil Udløbet af dette Tidsrum

Jdr. 204/1909

Ved Ved kongelig underdanig Skrivelse af 25 s. Mds., at det forventede i betænkning Rd. foreslaaede Bidrags Afslutning er underkastet Udvikling ved en bevilget Overgang til elektrisk Belysning paa Skibe.

Det fortsatte dansk-engelske Samarbejde paa Ingeniørvæsenets Omraade, Skibsingeniør Jørgensen i Aarhus og Boring- og Ingeniør Petersen af gav en Betænkning paa Spørgsmaalet af Tilbud fra Firmaet.

I Skrivelse af 7 Aug. 1904 underrettede Ra. at det af denne Betænkning fremgik, at Indførelsen af et eget Elektricitetsværk til elektrisk Belysning paa Skibe, med fuldstændig Tilbudet af alle Slags, vilde komme udfordre 140000 Kr. Idem. en Sum som underskattet betydelig til dim. af den fremgaaende Maskindrift nødvendiggjorde Ombygninger af Maskinkamre og Opfyldning af en ny Bolig til Maskinmesteren. I Skrivelse henstod endelige Bn., af dette af et El. værk paa Skibet overslagne 120000 Kr., hvilken Sum henholdsvis fordelt paa 2 Firaarsaar, 1905/06 og 1906/07 med henholdsvis 60000 og 60000 Kr.

Under 26 Aug. meddelte Ja. ham, at det ikke paatænkte, skriftlig Anledning til at søge udvidet Bevilling til Indførelsen af El. Bel.

I 1909 fik S. v. Tibergs el. Bel. paa den Baade, et Firma A. Philipsen & Co. indrettede et El. værk paa Skibet under et den Ekscavator nogen Bevilling.

den Anledning. Betalingsforholdene er ordnede paa den Maade at Aust. i 20 Aar skulde udrede de aarlige til Firmaet en Sum, der dels overstiger den nødvendige aarlige Udg. paa Bel.-Kontoen. Efter de 20 Aar Fritaas Kikhorn Aal. Vikingaust.

Dette gav Aal. til at Firmaet S. Fischer Efterf. i København i 1906 tilbød at forsyne Aalhus aust. med A El. overfor paa lignende Vilkaar. Efter forskellige Forhandl. udarbejdede Firmaet derefter en udførlig Plan til at udvide Anlægget, til bød at levere det, indbe. den af Anlægget nødvendige größe Flytning af Maskiner medregnet Bygninger for 11800 Kr. om Aaret i 20 Aar.

Denne Sum er blev stort end den, der var vedtaget bidragt til Belysning i de sidste Aar; men der var opnaa i de sidste Aar vedtaget ~~Udvidelsesplan~~ Anskaffelser paa Belysningsområdet som forhøjede Udgifterne betydeligt, hvorfor denne Post paa Budget forøgedes pr. 19 $\frac{11}{12}$ er forøgelsen forklaret ~~tilsat~~ i

Fischer Efterfølgeren Forslag er blevet gennemgaaet af Ing. P. A. Pehrson, dimitt. af Prof. Ring, og begge disse Herrer har udtalt sig rosende om Planen og Beregningen, anbef. at gaa ind paa Forslaget. Prof. Ring har efter Undersøgelse udtalt sig ved ogsaa dette Forslag ligesom for den tidligere, at Aust.-Gaarde faa El. for at projektere Skeelstrømsanlægget og han ubetinget tilraadet, at Aarhus paa ikke vil gøre Vanskelighed for Forslaget af Fischer Efterf.

~~Fischer Efterf.~~ En Gjøbelhed var dog altsaa nødvendig, at de forelaggende Tilbud paa at Firma, som har udført Plan Arb. paa Aarhus og som man altid har haft Gavn af at være tilfredsstillende, og at dette Tilbud er ambefalet af its specielle

[12171 Kr., hvoraf 12031 Kr. til Lysgas og til Lege af Lysgasmaalere.

[og Aktieselskabet „Atlas" til Direktørens Forvaand,

Ja forresten. Samtidig med det at jeg anden Firma Gange ønsker at Faaen med Tilbud om Nedsætning af El-værkets Anlægsomkostninger af disse Firmaer have A. P. & Co. henvendt sig direkte til Dem.

Dir. Det skulde henstille til Dem, om man har noget Rimelighed til, om man skal gaa videre med Firmaet Philipsen & Co. eller om der alle de Firmaer, der ønsker ordre del, afgive til at forelægge med Forslag og Tilbud om Nedsætning af El-værkets paa Anlæg.

Aktieselskabet
Burmeister & Wain's
Maskin- og Skibsbyggeri.

Telegram Adresse:
„Burmeisters" København.

Grand Prix Paris 1900.

København, C.

19' September 1910.

Hr. Overlæge Hallager,

Jydsk Asyl, Aarhus.

Da vi for nogen Tid siden erfarede, at der igen var dukket Planer op om at forsyne jydsk Asyl med sit selvstændige Elektricitetsværk, indsendte vi et Andragende til Kultusministeriet, hvori vi anmodede om Tilladelse til at komme i Betragtning ved Bortgivelse af denne Entreprise, idet vi henviser til, at vi allerede for adskillige Aar siden har været beskæftiget med denne Sag, udarbejdet Projekt dertil og fremsendt Overslag derover.

Da vi imidlertid nu erfarer, at Initiativet til at rejse denne Sag skal udgaa fra Hr. Overlægen, tillader vi os hermed at rette den samme Anmodning til Dem, saaledes at der gives os Lejlighed til at fremkomme med et Tilbud paa det samlede Anlæg.

Medens vi ved sidste Konkurrence kun tilbød Diesel-Motorer til denne Centralstation, er Forholdene ændrede nu, saaledes at vi baade vil kunne tilbyde Diesel-Motorer, af hvilke vi i Mellemtiden har udført et meget stort Antal Anlæg, og vore Jævnstrøms-Dampmaskiner, der er et nyt, meget økonomisk og meget billigt Dampmaskine-System, ved Hjælp af hvilket den projekterede Centralstation vil kunne opnaa en forøget Økonomi og samtidig blive billigere i Anlæg.

Jdl. 204/1909

AKTIESELSKABET
BURMEISTER & WAIN'S
MASKIN- OG SKIBSBYGGERI

København C.

- 2 -

19' September 1910.

Hr. Overlæge Hallager.

Idet vi haaber at høre nærmere fra Hr. Overlægen angaaende denne Sag tegner

Med Højagtelse

AKTIESELSKABET
BURMEISTER & WAINS MASKIN- OG SKIBSBYGGERI.

1 Liste. separat

3 Brochurer. (deraf 2 separat)

C/D.

Fra Overlægen, den 23. September 1910.

I Besvarelse af Selskabets Skrivelse af 19. ds. skal jeg ~~underrette, at Overlægen er fraværende paa Rejse~~ meddele, at Justitsministeriet for Tiden har Sagen til Afgørelse om, i hvilken Udstrækning Projekt og Overslag ønskes angaaende et Elektricitetsværk paa Anstalten.

I. d. F.

AKTIESELSKABET ATLAS

DIREKTION: H. H. SCHOU, O. MADSEN, E. VÖHTZ

MASKINFABRIK, JERNSTØBERI & KEDELSMEDJE

NØRREBROGADE 198, KJØBENHAVN L.

TELEGRAM-ADRESSE: »ATLAS«, KJØBENHAVN
OM./A. A. B. C. CODE

JERNBANESTATION: KJØBENHAVN N.

POSTADRESSE: KJØBENHAVN L.

29'Aug.1910.

Herr Overlæge Dr.med. F.K.Hallager,
R.D.M.
A a r h u s.

Da vi have bragt i Erfaring, at Aarhus Sindsygeanstalt nu paatænker at gennemføre det tidligere projekterede Kraftanlæg - eller ihvertfald noget lignende, tillade vi os at erindre om, at vi i Aarene 1903 og 1904 havde Fornøjelsen at udarbejde Forslag med Tegninger og Tilbud, og at der - da Sagen dengang blev udsat - blev givet os Løfte om, at vi skulde faa Lejlighed til at være med, naar Sagen til sin Tid skulde realiseres.

Vi tillade os at forespørge, til hvem vi kunne henvende os om Oplysninger, eller om vi selv ville blive anmodede om at indkomme med nyt Forslag.

Gerne imødeseende Deres ærede Meddelelse tegner

Ærbødigst

AKTIESELSKABET ATLAS

J.N.: 204/1909.

Fra Overlæger, den 2. September 1910.

I Anledning af Aktieselskabets Skrivelse af 29 f.M. undlader jeg ikke at meddele, at det er Direktionen ubekendt, at Selskabet tidligere har haft Løfte om, ved eventuelle projekterede Kypanlæg paa Anstalten at faa Leglejlighed til at iværksætte.

Jeg tilføjer, at Justitsministeriet nu, da Sagen er paa Banen igen, vil træffe Afgørelse, om der skal gives alle de Firmaer, der maatte ønske det, Adgang til at fremkomme med Forslag og Tilbud om Indretning af et Elektricitetsværk paa Anstalten.

AKTIESELSKABET ATLAS

DIREKTION: H. H. SCHOU, O. MADSEN, E. VÖHTZ

MASKINFABRIK, JERNSTØBERI & KEDELSMEDJE

NØRREBROGADE 198, KJØBENHAVN L.

TELEGRAM-ADRESSE: »ATLAS«, KJØBENHAVN

JERNBANESTATION: KJØBENHAVN N.

POSTADRESSE: KJØBENHAVN L.

OM./A. A. B. C. CODE

28/9/1910.

Til

Direktionen for Aarhus Sindsygeanstalt,

Aarhus.

Da vi har bragt i Erfaring, at Sagen om nyt Kraft- og Lysanlæg atter er fremme, har vi under Henvisning til, at vi i 1903 udarbejdede et lignende Projekt ansøgt Justitsministeriet om at maatte komme i Betragtning ved Udarbejdelsen af Forslag og Tilbud, hvilket vi herved tillade os at gøre den ærede Direktion bekendt med.-

Ærbødigst

AKTIESELSKABET ATLAS

H. H. Schou O. Madsen

J.nr. 204/1909.

CAND. POLYT. INGENIØR J. P. SPANGENBERG M.I.F. KØBENHAVN

J. P. SPANGENBERG.

CAND. POLYT., RAADGIVENDE INGENIØR, M. I. F.

KØBENHAVN, DEN 25 August 1910.

JERNBANEGADE 6, 2.

TELEGRAMADR.:
SPANGENBERGS.

TELF.: 8025.

Sp./E.

Hr. Dr. med. Overlæge F R. H A L L A G E R, R. af D., Dbm.
Aarhus.

Da jeg har bragt i Erfaring, at Sindssygeanstalten paatænker at indrette et elektrisk Lysanlæg, og da jeg gaar ud fra, at Hr. Overlægen i den Anledning ønsker at benytte sagkyndig Bistand, tillader jeg mig herved at foreslaa Dem, at Arbejdet ved Ledelsen af Anlæget overdrages til mig.

Som raadgivende Ingeniør har jeg anlagt en Række større og mindre Elektricitetsværker her i Landet. Af Værker i Provinsbyer har jeg saaledes medvirket ved Bygning af følgende Elektricitetsværker, nemlig: Hillerød, Nyborg, Rønne, Vordingborg, Viborg m.fl. Hvad særlig angaar Sindssygeanstalter skal jeg oplyse, at jeg for Tiden er antaget af Hr. Overlæge Willerup i Vordingborg til at forestaa Indlægningen af den elektriske Belysning i alle den derværende Sindssygeanstalts gamle Bygninger. Gennem Hr. Direktør Angelo, som var raadgivende Ingeniør ved Anlæget af Elektricitetsværket paa Viborg Sindssygeanstalt, har jeg endvidere fulgt dette Arbejde meget nøje.

Som raadgivende Ingeniør staar jeg fuldstændig uafhængig af Leverandører, og vil derfor kunne bistaa Anstalten som upartisk Sagkyndig overfor Forslag, udarbejdet af forskellige Fabrikanter.

Da jeg gerne vil tage til Aarhus for nærmere at forhandle med Hr. Overlægen om dette Spørgsmaal, beder jeg Dem godhedsfuldt

Jl. 204/1909

L. P. SPANGENBERG
SPARE- OG TYVTÆNDE-INGENIØR, A. I. E.
KØBENHAVN, den 28. August 1910.
TERNBANEGADE 6, 5.
Modtaget
SPANGENBERG.
TELEGRAMADR.:
TELE.: 8056
E. P. 92

Hr. Dr. phil. Poul Larsen
Frederiksberg Allé 17
København V.

Da Besøgsdag d. 30 dette 1910.

Mødte mig, hvorvidt De er til Stede i den kommende Uge, og hvilken Dag det passer Dem bedst, at jeg søger Dem.

Hr. Dr. phil. Poul Larsen

Ærbødigst

L. P. Spangenberg

Ærede Herr Ingeniør Spangenberg!

Jeg er i Øjeblikket ikke i Stand til at give Dem et bestemt Svar paa Spørgsmaalet, men jeg skal gøre mit Yderste for at faa det i Stand til at give Dem et bestemt Svar i Løbet af en Uge. Jeg er ikke i Stand til at give Dem et bestemt Svar paa Spørgsmaalet, fordi jeg ikke er sikker paa, om jeg ikke i Løbet af en Uge er i Stand til at give Dem et bestemt Svar.

Jeg er i Øjeblikket

paatænkt Elektricitetsverk paa Anstalten, er det mig derfor en Glæde at kunne udtale, at Hr. Overlægen lægger i denne Sag kan henvende sig til Hr. Spangenberg.

Idet jeg paa Forhaand takker Dem for det Hensyn, De maatte tage til Ovenstaaende, beder jeg Dem modtage en Hilsen fra

Deres ærbødige

A. Angelo

A. R. ANGELO,
cand. polyt., Ingeniør, M. I. F.

Direktør ved
De Københavnske Sporveje.

Telf. Øbro 638.

København, d. 25. Aug. 1910
Strandboulevard 66.

Hr. Overlæge Hallager, Præst Ø. p.p.

Hr. Ingeniør Spangenberg har bedt mig om at sende Hr. Overlægen et Par Ord, og under Henvisning til det Bekendtskab, som stammer fra Deres Ophold i Viborg, sender jeg Dem derfor disse Linier.

Hr. Spangenberg, med hvem jeg har arbejdet meget sammen i de sidste Aar, er mig bekendt som en dygtig og paalidelig raadgivende Ingeniør. Da han nu gerne ønsker at blive antaget som Deres Raadgiver ved et

J.N. 204/1909

JUSTITSMINISTERIET.

A Brev-№ 6306

Kjøbenhavn, den 15. August 1910.

Over hoslagte Sag Journal 1910 Nr. 6586 (ialt 3 Aktstykker) udbedes Direktionens Yttringer ved det indeluttedes Tilbagesendelse meddelte.

P. M. V.

Berlingske

Ottesen

Til

Direktionen for Sundhedsvæsenet i København ved Rathus,

J. № 204/1909.